

UDENRIGSMINISTERIET

Dato 25. 05. 2016

Spørgsmål fra Grønlandsudvalget til
udenrigsministeren af 13. maj 2016.
GRU L 155 spørgsmål 15 stillet af
Grønlandsudvalget.

GRU L 155 spørgsmål 15:

Vil ministrene beskrive, hvilke krav der vil blive stillet til de aftaler med modtagerlande, som er en forudsætning for, at der kan udstedes en eksporttilladelse?

Svar:

Efter L 155 § 10, stk.1, betinges international overførsel af nukleart materiale fra Grønland af en mellemstatslig modtagerstatsaftale, hvorved forstås en statslig bilateral aftale med et modtagerland, der blandt andet skal leve op til centrale internationale ikke-spredningsforpligtelser. Aftalen skal indeholde juridisk bindende krav i forhold til håndteringen af det modtagne materiale. Der kan således ikke overføres nukleart materiale udvundet i Grønland, for Udenrigsministeriet har indgået en sådan aftale med modtagerlandet, med mindre der gives en konkret dispensation i medfør af § 10, stk. 2, ved overførsel af mindre mængder nukleart materiale til ikke-nuklear brug. Der henvises til besvarelsen af L 155 spm. 4 for en uddybning af bemyndigelsesbestemmelsen i § 10, stk. 2.

De overordnede krav, som Udenrigsministeriet som udgangspunkt vil stille i en mellemstatslig modtagerstatsaftale, er blandt andet:

- At nukleart materiale alene eksporteres til stater, der har tiltrådt Traktaten om ikke-spredning af kernevåben.
- At modtagerlandet er omfattet af IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokollen, eller i tilfælde af de fem anerkendte kernevåbenmagter, disse stater tilsvarende foranstaltninger.
- At bilaterale aftaler om sikkerhedskontrol skal være gældende i tilfælde af, at IAEA's sikkerhedskontrol skulle bortfalde.

- At internationale standarder for fysisk beskyttelse gælder for det modtagne nukleare materiale.
- At der foreligger forudgående tilladelse fra rigsmyndigheden til overførsel af nukleart materiale fra Grønland til et andet land end det forudsete modtagerland.
- At handelskontrakter for eksport af nukleart materiale fra Grønland skal indeholde en klausul om, at kontrakten er betinget af en mellemstatslig modtagerstatsaftale.
- At importerende lande er ansvarlige for håndtering af affald og andre produkter, som opstår ved brug af nukleart materiale fra Grønland i de pågældende lande.

I overensstemmelse med højeste internationale standarder og ud fra et ikke-spredningshensyn vil der i de mellemstatslige modtagerstatsaftaler også blive stillet krav om, at der foreligger forudgående tilladelse fra rigsmyndigheden til at oparbejde brugt nukleart brændsel og at berige nukleart materiale til 20 pct. eller mere i isotopen uran-235. Dette krav indsættes, da oparbejdelse til en sådan berigelsesgrad er en indikation på, at uran kan blive brugt i kernevåben.

Der er ikke tale om en udtømmende liste, men om overordnede centrale elementer i en mellemstatslig modtagerstatsaftale.

Disse rammeaftaler vil blive suppleret af såkaldte administrative arrangementer, der indeholder bestemmelser om den nødvendige notifikation og rapportering til at sikre, at forpligtelser i modtagerstatsaftalen efterleves.

De foreslåede krav til international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland hænger tæt sammen med forslag til lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse, der fremsættes samtidigt med dette lovforslag. Det fremgår således af L 158, at det vil være en forudsætning for, at der kan gives eksporttilladelse til nukleart materiale udvundet i Grønland, at der foreligger en mellemstatslig modtagerstatsaftale, eller at der i medfør af L 155 § 10, stk. 2, er truffet beslutning om, at en mellemstatslig modtagerstatsaftale ikke er en forudsætning for at ansøge om udførselstilladelse ved eksportkontrolmyndigheden.

De konkrete internationale overførsler af nukleart materiale fra Grønland skal desuden følge administrative forskrifter udstedt i medfør af L 155, §§ 4-5, der bl.a. vil omhandle notifikationer af Beredskabsstyrelsen forud for international overførsel af nukleart materiale, ved det nukleare materiales afsendelse og ankomst til destination, samt hurtigst muligt ved uforudsete hændelser under transport med nukleart materiale.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i L 155, punkt 5.4.